

RAUTJÄRVEN KUNTA

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

1.	Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta	3
	Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2018.....	3
	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja valtuudet.....	4
2.	Valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.....	5
	Kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittaminen	5
	Tilintarkastajien ohjeistaminen, tilintarkastuksen toteutumisen seuranta ja mahdollisten ilmenneiden epäkohtien korjaavien toimien seuranta.....	5
	Yleistä.....	5
	Tilinpäätös	5
	Konsernitilinpäätös	6
	Valtionosuudet.....	6
	Esitysten tekeminen lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien suorittamisen yhteensovittamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla	6
	Hallintosäännön määräysten ja talousarvion valmistelu.....	6
3.	Valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi.....	6
	Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamien tavoitteiden arviointi	7
4.	Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää	7
5.	Vuoden 2017 arviointikertomuksen esitetyt toimenpiteet ja niiden toteutuminen	8
	Rautjärven kunnan strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	9
6.	Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset	10
7.	Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.	10
8.	Tarkastuslautakunnan toiminta	10

1. Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2018

Kuntalain 121 §:n mukaan "Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja."

Tarkastuslautakunta 15.5. asti

Nimi	Asema	Kokouksia 3 Osallistunut
Sivenius Päivi	puheenjohtaja	3
Laaksonen Petteri	varapuheenjohtaja	2
Siitonen Saara	Jäsen	2
Kuusisto Ville	Varajäsen	0
Kääriä Krista	Varajäsen	1
Kia Dhlström	Varajäsen	2

Tarkastuslautakunta 16.5. alkaen

Nimi	Asema	Kokouksia 5 Osallistunut
Sivenius Päivi	puheenjohtaja	5
Laaksonen Petteri	varapuheenjohtaja	4
Siitonen Saara	jäsen	4
Kääriä Krista	varajäsen	2
Kuusisto Ville	varajäsen	0
Lensu-Saukkonen Helena	varajäsen	1

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut

1.1.–15.5.2018 tiedotus- ja opistosihteerinä Hanna Ruokoniemi,

16.5.–31.7.2018 tietohallintosihteerinä Päivi Kujantola,

1.8.–14.10.2018 tiedotus- ja opistosihteerinä Tuula Petenius

ja 15.10.–31.12.2018 henkilöstöasiantuntijana Tuula Petenius.

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja valtuudet

Tarkastuslautakunta on valtuuston asettama ja suoraan valtuuston alainen toimielin.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä¹ on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoitukseenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamien tavoitteiden arviointi. Valtuuston asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta annetaan selvitys toimintakertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet. Mikäli toimielimet eivät ole selvittäneet perusteluja valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittäviin eroihin, on se lautakunnan tehtävä. Lautakunta voi pyytää asianomaisen toimielimen selvittämään nämä erot sekä erojen syyt ja mahdolliset seuraukset. Lautakunta ottaa kantaa selvityksen saatuaan ja esittää perustellun ehdotuksensa tai lausuntonsa valtuustolle.

Valtuusto voi asettaa myös sellaisia toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka eivät sisälly talousarvioon. Myös näiden toteutumisen arviointi on lautakunnan tehtävänä. Talousarvioon kuulumattomien tavoitteiden arvioinnin lähtökohta on päätöksen luonne ja sitovuus. Talousarvioon otetut sitovat tavoitteet kuvastavat määrärahojen ja tuloarvioiden tapaan valtuuston tahtoa, mutta muut esimerkiksi käyttösuunnitelmassa esitetyt tavoitteet ovat useimmiten talousarvioehdotuksen valmistelleen toimielimen esittämiä toiminnan ja määrärahatarpeen perusteluja, joihin valtuusto ei sinänsä ota kantaa.

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet kuntastrategiaa. Kuntastrategia tuli pakolliseksi asiakirjaksi vuonna 2017.

Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana myös muista merkittävistä havainnoista, ellei niistä raportointi voi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan odottaa arviointikertomuksen valmistumista. Pääsääntöisesti tarkastuslautakunnan raportointi tapahtuu kuitenkin arviointikertomuksessa.

¹ <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/tarkastus-ja-valvonta/kunnan-tarkastuslautakunnan-tehtavat>

Handwritten signature or mark.

Kunnanhallitus tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta. Tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata toimenpiteiden toteuttamista.

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain (Kuntal 124.1 §) mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi. Tarvittaessa kunta voi käyttää omistajanvaltaa tarpeellisten asiakirjojen saamiseksi tytäryhteisöiltä.

Arviointikertomuksen vaikuttavuutta on pyritty lisäämään sillä, että uuden kuntalain 121.5 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta. Käytännössä lienee tarpeen, että hallitus pyytää alaisiltaan toimielimiltä selvitykset arviointikertomuksesta ja hallitus kokoaa niistä koko kuntaa koskevan kunnanhallituksen lausunnon.

2. Valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittaminen

Yhteensovittaminen tarkoittaa esimerkiksi kuntakonsernin tilintarkastuspalvelujen kilpailuttamisen järjestämistä koskien mm. tarjouspyynnön ja tarjousvertailun valmistelua ja tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä konserniyhteisöihin.

Tilintarkastajien ohjeistaminen, tilintarkastuksen toteutumisen seuranta ja mahdollisten ilmenneiden epäkohtien korjaavien toimien seuranta

Päävastuullisena tilintarkastaja on toiminut JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja avustavana tilintarkastajana on toiminut Hanna Hanninen.

Tilintarkastaja raportoi lautakunnalle 13.5.2019vuoden 2018 tilinpäätöksestä.

Yleistä

Talouden sopeuttamistoimien suunnittelu vuodelle 2019 on aloitettu vaikka alijäämää ei ole.

Tilintarkastuspöytäkirjan muistutusta 2017 ei ollut käsitelty kunnanhallituksessa (Ei merkintää pöytäkirjoissa).

Tehtyjen päätösten osalta myös liitteet tulisi olla julkisia. Nyt niitä ei julkaista.

Vastuiden osalta tulee varmistaa, että valvontavastuu on toimialajohtajilla ja kokonaisvastuu talouspäälliköllä/hallintojohtajalla.

Tilinpäätös

- Ei merkittävää huomautettavaa

- Tase-erittely
 - Alkusaldon avaaminen, perusteluiden osalta yksi puute
 - Testamenttivarojen talletuksista ei löydy tase-erittelyitä, saldovahvistus
- Pieniä eroja myyntireskontra ja ostoreskontra sekä pääkirjan välillä vuodelta 2017

Vesilaitoksen osalta ei ole huomautettavaa eikä virheitä. Parannettavaa vanhojen sopimusten arkistoinnissa (1980 tai aiemmin).

Konsernitilinpäätös

- Ei huomioitu vähemmistöomistajan poisto-osuutta netto 30 000 eur. Oma pääoman vaikutus, pieni.
- Laatiminen tehty hyvin.

Valtionosuudet

- Oppilasluettelot täsmäävät ja on asianmukaisesti allekirjoitettuja
- Henkilökohtaisen opetuksen suunnitelmat HOIKS tehty hyvin ja päätökset kunnossa
- Ei mitään huomautettavaa

Tunnusluvut

- Toimintakate, Etelä-Karjalan heikoimpia, pieni parannus vuoteen 2017
- Vuosikate
 - 2018 normaali
 - 2019 menisi nolatilanteeseen
- Investoinnit
 - Vuoden 2018 investoinnit vähäisiä
- Lainamäärä ei lisäännä ja sitä maksetaan hyvää vauhtia. Positiivinen kuva

Esitysten tekeminen lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien suorittamisen yhteensovittamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla

Sisäisen tarkastuksen ja rahankäytön valvonnan osalta on hyvä tarkentaa vastuiden määrittelyä ja jalkautusta.

Hallintosäännön määräysten ja talousarvion valmistelu

Talousarvion valmisteluun tarkastuslautakunta on osallistunut oman budjetin osalta.

3. Valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamien tavoitteiden arviointi

Valtuuston asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta annetaan selvitys toimintakertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet. Mikäli toimielimet eivät ole selvittäneet perusteluja valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittäviin eroihin, on se lautakunnan tehtävä.

Tarkastuslautakunta voi pyytää asianomaisen toimielimen selvittämään nämä erot sekä erojen syyt ja mahdolliset seuraukset.

Tarkastuslautakunta ottaa kantaa selvityksen saatuaan ja esittää perustellun ehdotuksensa tai lausuntonsa valtuustolle.

Valtuusto voi asettaa myös sellaisia toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka eivät sisälly talousarvioon. Myös näiden toteutumisen arviointi on lautakunnan tehtävänä. Talousarvioon kuulumattomien tavoitteiden arvioinnin lähtökohta on päätöksen luonne ja sitovuus. Talousarvioon otetut sitovat tavoitteet kuvastavat määrärahojen ja tuloarvioiden tapaan valtuuston tahtoa, mutta muut esimerkiksi käyttösuunnitelmissa esitetyt tavoitteet ovat useimmiten talousarvioehdotuksen valmisteeseen toimielimien esittämiä toiminnan ja määrärahatarpeen perusteluja, joihin valtuusto ei sinänsä ota kantaa.

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet kuntastrategiaa. Kuntastrategia tuli pakolliseksi asiakirjaksi vuonna 2017.

Vaikka lautakunta ei suoritakaan kirjanpitoon liittyvien tietojen tarkastamista, on kuitenkin tehtävien hoidon kannalta välttämätöntä, että lautakunta voi saada käyttöönsä myös kirjanpidosta laskentatoimen tietoja kuten talousarvion toteutumisraportteja.

4. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää

Rautjärven kunnassa ei ole kattamatonta alijäämää. Vuoden 2018 tulos oli suunnitelman mukainen vaikkakin suunnitelman sisällä tapahtui yllättäviä muutoksia (loppuvuoden verotulojen väheneminen ja EKSOTE:n maksuosuuden tasaus).

Vuoden 2019 osalta on syytä seurata talouden kehitystä ja verotuloja. Rankempien sopeuttamistoimenpiteiden toteutusta kannattaa harkita vasta vuoden 2020 puolella, mikäli talouskehitys huononee merkittävästi, eikä maan uusi hallitus helpota kuntien asemaa aiemmasta.

5. Vuoden 2017 arviointikertomuksen esitetyt toimenpiteet ja niiden toteutuminen

Riskien käsittely talousarviokertomuksessa keskittyy edelleen operatiivisten riskien arviointiin ja suojautumiseen. Jo vuoden 2017 tilinpäätöksen riskiarvioinnit olivat puutteellisia. Lautakunta on todennut tehtyjen haastattelujen perusteella jo vuoden 2017 arviointikertomuksessa, että kunnalla on merkittäviä taloudellisia riskejä (takausvastuut, velat, kunnossapitovelka), joita ei ole käsitelty tilinpäätöskertomuksessa. Tämä on myös tilanne vuoden 2018 tilinpäätöskertomuksessa.

Edelleen tarkastuslautakunta toteaa 20.5.2019 kokouksessa saadun selvityksen perusteella, että edellisessä arviointikertomuksessa todettu valtuutetuille tehtävän talousseurannan ja raportoinnin toteuttaminen kuukausitasolla on kesken ja tulee saattaa valtuutetuille käyttöön riittävän koulutuksen kanssa.

Edelleen budjetoinnin tarkkuuden parantaminen tulee olla tavoitteena. Vaikka vuoden 2018 tulos vastaa jotakuinkin suunniteltua loppusummiltaan, tuloslaskelma sisäiset muutokset (verokertymän hetkellinen vähenemä, ja EKSOTE:n tasaus) olivat budjetin tuloihin verrattuna suuruusluokaltaan 3,5% kumpikin.

Tarkastuslautakunta katsoo, että vuoden 2017 arviointikertomuksessa pyydetty lausunnot valtuustolle eivät ole toteutuneet. Näitä lausuntoja olivat

- Rahoituksen riskien lausunto valtuustolle syyskuussa 2018
- Työllisyystilanne ja toimenpiteet joulukuussa 2018
- Talousraportoinnin toteuttaminen valtuutetuille kuukausitasolla joulukuussa 2018

Tarkastuslautakunta katsoo, että kuntalain 121.5 §:n mukaan hallitus on ollut velvollinen esittämään pyydetty selvitykset valtuustolle esitetyssä aikataulussa.

Uudeksi aikatauluksi lausunnoille määritellään:

- Rahoituksen riskien lausunto valtuustolle syyskuussa 2019
- Talousraportoinnin toteuttaminen valtuutetuille kuukausitasolla syyskuussa 2019
- Työllisyystilanne ja toimenpiteet joulukuussa 2019

Rautjärven kunnan strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen²

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet kuntastrategiaa. Kuntastrategia tuli pakolliseksi asiakirjaksi vuonna 2017.

Tavoitteiksi strategiassa on kirjattu

- Toimiva kuntalainen (yhteisön näkökulmasta, että paikkakunnalla olisi tietty tarjonta aktiiviselle kuntalaiselle)
- Turvallinen elinkaari (kunta lupaa hoitaa kunnolla tietyt asiat, esim. päivähoito, koulu, sote)
- Seudullinen palveluverkko (kunta aktiivisesti pyrkii yhteistyöhön muiden kuntien kanssa, taloudellisuus, henkilöstövaikutukset, osaamisen uudistaminen, sote)
- Elinvoima (paikallista toimeliaisuutta tuettaisiin, kaavoitus, infra, työvoiman saaminen, palkkatuki, oppisopimusmahdollisuus, sukupolvenvaihdokset, nuorten työllisyyden tukeminen)
- Taloudelliset tavoitteet
 - o Kunnallisveroprosentti enintään 21,5 %
 - o Kiinteistöveroprosentit enintään
 - Yleinen 1,20 %
 - Vakinaiset asunrakennukset 0,60 %
 - Muut asuinrakennukset 1,20 %

Tarkastuslautakunnan arviona strategisten tavoitteiden toteutumisesta

- Taloudelliset tavoitteet ovat asetetuissa raameissa. Veroprosentit toteuttavat strategiaa.
- Tilinpäätöskertomus ei sisällä strategisten tavoitteiden toteutumisten arviointia

Tarkastuslautakunta toteaa, että syyskuussa 2019 talousarvion valmistelun yhteydessä hallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto strategisten tavoitteiden toteutumisesta. Mahdolliset sopeuttamistoimet tulee olla linjassa kuntastrategian kanssa.

² Kuntastrategian tarkistus 2018-2019, Kunnanvaltuusto 11.12.2017 § 71

6. Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset

Tilinpäätös on hyvin laadittu ja tarvittavat korjaukset ovat pieniä. Tilintarkastaja ei ole tehnyt tilintarkastuskertomuksessa muistutuksia tilinpäätöksestä, joten se ei aiheuttanut toimenpiteitä.

Yllä esitettyjen toimenpiteiden lisäksi, on tärkeää, että kunnanhallituksen ja valtuuston välinen toimintamalli saatetaan lainmukaiseen järjestykseen.

1. Arviointikertomusta ei käsitellä kunnanhallituksessa vaan tarkastuslautakunta esittää sen valtuustolle.

Jos tilintarkastaja havaitsee, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen kohdistuva muistutus.

Tilintarkastuskertomuksessa tehtyjen mahdollisten muistutusten osalta tarkastuslautakunta pyytää valtuustolle asianomaisen selityksen sekä kunnanhallituksen lausunnon.⁴

2. Kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta.⁵ Tilintarkastajan mukaan näille selvityksille on syytä esittää aikataulu, kuten yllä lautakunta on tehnyt.

7. Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määryksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta on laatinut sidonnaisuusrekisterin, jota ylläpidetään.

8. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2018 aikana 8 varsinaista kokousta, sekä 6 työkokousta. Kokouksiin ja työkokouksiin on kutsuttu sekä varsinaiset jäsenet että varajäsenet lautakunnan pienestä koosta johtuen.

[Allekirjoitukset seuraavalla sivulla]

⁴ Kuntalaki 125 §

⁵ Kuntalain 121.5 §

14

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen 2018 valtuustolle tiedoksi.

Rautjärvi 28.5..2019

Päivi Sivenius
Puheenjohtaja

Petteri Laaksonen
Varapuheenjohtaja

Saara Siitonen
Jäsen

